

Tanítási tervezet

Az óra időpontja: 2016.11.25. 5. óra

Iskola, osztály: általános iskola, 8. osztály

Iskola neve: ELTE Trefort Ágoston Gyakorló Gimnázium

Tanít: Sebe Márton

Témakör megnevezése: Afrika, Ausztrália és a világtenger

Tanítási egység (téma) címe: Afrika tájai

Az óra (jellemző) típusa: új ismeretet feldolgozó óra

1. Tantervi követelmények

1.1. A tanítási óra oktatási céljai:

- *példák segítségével a nagytájak jellegzetességeinek megismerése*
- *Afrika tájainak megismerése*
- *tájélemezés módszerének elsajátítása*

1.2. A tanítási óra képzési, fejlesztési céljai:

- *vázlat készítése önállóan*
- *szövegértelmezés gyakorlása*
- *a megszerzett tudás átadása*

- térképen való helyes eligazodás és helyes használat

1.3. A tanítási óra nevelési céljai:

- közösségi nevelés: egymás meghallgatása, fegyelmezett csoportos munkavégzés
- csoportmunkában való részvétel, egyéni rész vállalása a feladatokon belül
- kreativitás fejlesztése
- az önálló, logikus gondolkodás fejlesztése

2. Oktatási követelmények:

Fogalmak:

- új fogalmak: ingadozó vízjárás, lefolyástalan terület, Száhel-öv, elsivatagosodás,
- megerősítendő fogalmak: Atlanti-óceán, Indiai-óceán, Kalahári-medence, Kalahári-sivatag, Szahara, Tassili, Atlasz-hegység, Kongó-medence, Kongó, Szudán, Viktória-vízesés, Kelet-afrikai-magasföld, Etióp-magasföld, Kilimandzsáró-hegycsoport, Dél-afrikai-magasföld, Tanganyika-tó, Rudolf-tó, Nyassza-tó, Kibo, Teleki-vulkán, Zambézi, Nílus, nagytaj, sivatag, aprózódás, mállás, medence, esőerdő, bazaltfennsík, táblás vidék

a. Összefüggések:

- megerősítendő összefüggések:

*Afrika földtörténete és mai felszíne közötti összefüggések
a táj és az ember kapcsolatrendszerére
éghajlat és természetes növénytakaró kapcsolata
domborzat, éghajlat és növénytakaró övezetessége*

b. Fejlesztendő készségek, kompetenciaterületek:

- vázlat készítése
- összefüggések észrevétele

c. Főbb tanulói tevékenységek:

- lényegkiemelés
- szövegértés
- rajz készítése

- csoportmunka
- vázlat, jegyzet készítés
- rendszerezés
- atlaszhasználat

3. Szemléltető és munkaeszközök

- Afrika falitérkép
- Számítógép, projektor (prezentáció)
- Tankönyv
- Képek
- Kréta, tábla
- Szemelvények a diákok számára
- Rajzeszközök

4. Felhasznált irodalom

- Alexa P. – Gruber L. – Szöllősy L. – Ütőné Dr. Visi J.: Földrajz 7., OFI (2016), Budapest
- <http://tudasbazis.sulinet.hu/hu/termesztudomanyok/foldrajz/regionalis-foldrajz/afrika-foldrajza>

Az óra felépítése

Idő	Az óra menete	Didaktikai mozzanat	Módszer	Munkaforma	Eszköz
0,5'	1. Az óra szervezése: <i>jelentések, adminisztráció.</i>				
	2. Az új anyag feldolgozása				
1'	I. Bevezetés <i>- A korábbi órák alkalmával megismerkedtünk a kontinens helyzetével, kialakulásával, majd a Afrika éghajlatával és érintettük a fontosabb tájakat is</i> <i>- Most vizsgáljuk meg kicsit közelebbről is ezeket a tájakat!</i>	Motiváció	Tanári közlés	Frontális osztálymunka	Tábla prezentáció
2'	II. Feladatkijelölés <i>- Csoportmunka (csoportonként 4 fő)</i> <i>- A szemelvényekhez megadott kérdésekhez, szempontokhoz gyűjtenek információkat a tanulók</i> <i>- A csoportok feldolgoznak egy-egy nagytájat, majd megosztják eredményeiket a többiekkel</i> <i>- 8 csoport létrehozása → Szahara, Kongó-medence, Kelet-afrikai-magasföld, Kalahári-medence, Dél-afrikai-magasföld, Atlasz-hegység, Szudán, Etióp-magasföld</i>	Feladatkijelölés	Tanári közlés	Frontális osztálymunka	Szemelvények (8 db)
10'	III. Szahara (1.csoport) <i>- Mely sivatagtípusok találhatóak a Szaharában? → kő- (hammada), kavics- (szerír) és homok- (erg) sivatagok</i> <i>- Miről nevezetes a Tasszili-fennsík? → Falfestményeiről illetve a barlangrajzairól</i> <i>- Milyen állatokat láthatnál a barlangrajzokon? → párosujjú patások, víziló, gazella és elefánt</i> <i>- Mi történhetet ezekkel az állatokkal? → az ott élő állatokat kiirtotta</i>	A tanulók munkájának folyamatos ellenőrzése Tényanyaggyűjtés Rendszerezés	Feladatmegoldás Lényegkiemelés	Csoportmunka	Füzet, szemelvények, atlasz falitérkép, prezentáció

<p><i>(vadászat) az ember / a Szahara az őskorban más földrajzi övbe esett, mint ma</i></p> <p>- Élnek-e ma is a Szaharában?</p>				
<p>IV. <u>Kongó-medence (2.csoport)</u></p> <p>- A kiadott szövegrészlet alapján rajzoljátok le a Kongó-medencét!</p> <p>- Tüntessétek fel a rajzotokon a Kongó folyót is!</p>				
<p>V. <u>Kelet-afrikai-magasföld (3.csoport)</u></p> <p>- A korábban tanultak alapján írjátok le, hogyan alakult ki ez a táj! → az újidőben alakult ki vetődéssel. Az egyes rögök távolodtak egymástól így árok jött létre, melyben tavak gyűltek össze. A törési síkok mentén magma nyomult a felszín felé, mely eredményeként vulkanizmus indult meg a területen</p> <p>- Az atlasz segítségével keressetek vulkánok illetve az árkos süllyedésekben fekvő tavakat! → Kibo, Teleki-vulkán / Rudolf-tó (Turkana-tó), Tanganyika-tó, Nyasza-tó (Malawi-tó)</p> <p>- Melyik éghajlati övbe tartozik a táj? → a forró övezet átmeneti övébe a szavanna éghajlatba esik. A csapadék az Egyenlítőtől távolodva csökken, két évszak. Időszakos vízfolyások.</p> <p>-Írjátok össze a táj jellemzőit, majd készítsétek egy névjegyet!</p>				
<p>VI. <u>Kalahári-sivatag (4.csoport)</u></p> <p>-Hol fekszik a Kalahári-sivatag?</p> <p>- Mutassátok be az itt élő busmanok életmódját!</p> <p>- Milyen növények és állatok élnek a sivatagban?</p>				

	<p>VII. Dél-afrikai-magasföld (5.csoport)</p> <p><i>- Jellemezzétek a tájat!</i> <i>- A szöveg alapján foglaljátok össze a gyémánt felfedezésének dél-afrikai történetét!</i> <i>- mineralógus – az ásványtan kutatója, tudósa</i> <i>karát – drágakövek mérésénél használatos súlyegység / aranyötvözet</i> <i>finomsági fokának megjelölése (a színarany 24 karátos)</i></p>				
	<p>VIII. Atlasz-hegység (6.csoport)</p> <p><i>- Az atlasz és a szöveg és a korábban tanultak segítségével jellemezzétek az Atlasz-hegységet!</i></p>				
	<p>IX. Szudán – Száhel-öv problémája (7.csoport)</p> <p><i>- Hol helyezkedik el a Száhel-öv?</i> <i>- Mely országok tartoznak ehhez a területhez?</i> <i>- Foglald össze a szöveg alapján a terület problémáját!</i></p>				
	<p>X. Etióp-magasföld (8.csoport)</p> <p><i>- Melyik, már korábban tanult éghajlati övbe tartozik a terület?</i> <i>- Mi jellemezi ezt az éghajlatot?</i> <i>- Mi jellemző az Etióp-magasföld felszínére?</i> <i>- Foglaljátok össze a saját szavaival a kávé történetét!</i></p>				
30'	<p>XI. A csoportok beszámolója illetve összegzés</p> <p><i>- Afrika tájai:</i> 1. Alacsony-Afrika 2. Magas-Afrika</p>	Rendszerezés Tényanyag ismertetése Ellenőrző rögzítés	Önálló tanulói munka Közös meg- beszélés	Frontális osztálymunka	Füzet, szemelvények, prezentáció

	<u>3. Értékelés</u>				
1'	Az osztály munkájának értékelése illetve a kiemelkedő munkát végzett tanulók értékelése.	Értékelés	Tanári közlés	Frontális osztálymunka	
	<u>5. Az óra befejezése</u>				